

fig selv og bygge videre paa sin Fremtid. Jeg haaber, at den vil blive saaledes forandret, og skulde den komme tilbage forandret paa denne Maade, og Tingets Stemning da var saaledes, som det ærede Medlem antydede, naar han sagde, at en saadan forandret Lov kunde han ikke acceptere, vil jeg troste mig med, at den Lov, vi have, ikke er værre, end at de industridrivende Samsundsklasser kunne leve under den, saa at de for deres Bedkommende ikke have nogen som helst Grund til at ønske den ombyttet med en Lov, der blev flattere end den nuværende. Dermed skal jeg slutte og, som sagt, stemme for Lovens endelige Vedtagelse her ved 3dje Behandling og dermed for dens Overgang til det andet Ting.

Spødt: Min ærede Partifælle, det ærede Medlem for Bornholms Amts 2den Valgkreds (N. S. Jensen) fremsatte før nogle triste Betragtninger i Forbindelse med Toldloven og talte endog saa om en usørværende og brat Død. Det undrede mig noget at høre dette Begreb sat i Forbindelse med vor gamle, sejlgluede Toldlov. Den stammer fra 1863, og der er gjort mange Forsøg paa at slaa den ihjel og saa en ny Toldlov rejst i en bedre Skikkelse, men alle disse Forsøg ere mislykkede. En brat Død tror jeg ikke, vi behøve at befrygte. Hvis det derimod skulde vise sig, at den Smødefommen, der er bleven vist af Folketinget under dette Lovforslags Behandling, ikke skulde finde fornøden Paaskønnelse i det andet Ting, er der i hvert Tilfælde en Ting, der kan gøres, det er at tage fat igen paa Toldreformbevægelsen med fornyet Kraft. Efter at have høstet den Erfaring, at al vor Smødefommen ikke er bleven mødt med Paaskønnelse, bør vi paany fremstille vore Krav, saaledes som vi ønske, de skulle gennemføres, og rejse en saa stærk Stemning i Landet, at det, vi anse for at være Ret, virkelig bliver til Lov her i Danmark. Naar jeg er gaaet med til et efter min egen Mening meget moderat Forslag, er det med Ønsket om endelig en Gang at bringe Sagen til Afslutning. Det er altid lettest at forsvare Idealerne, det er lettest at stille sig paa Princippernes Standpunkt og sige: saaledes skal det være. Paa den Maade vækker man lettest Begejstring for en god Sag. Langt vanskeligere er det at høre dels sin egen Anskuelse og dels andres saaledes, at man naar et taaleligt Resultat. Naar man nu ikke kan realisere Idealet og ikke har Udset til i en nær Fremtid at kunne naa det, kan det være forfarligt at gøre et Forsøg paa at naa nogle om end kun saa Skridt fremad mod det Maal, man anser for

det rigtige. Det er den Mand, hvori vi her nede fra alle Sider have arbejdet, og jeg kan ikke sige andet, end at det har glædet mig at gøre nærmere Bekendtskab med forskellige af de Kræfter, jeg tidligere har set som skarpe Modstandere. Vi have set, at naar man tager Sagen roligt og findigt, kan man trods alle Modsetninger naa et taaleligt Resultat. Men som sagt, skulde det heller ikke denne Gang lykkes at faa Toldloven gennemført, have vi i hvert Tilfælde Fremtiden i vor Haand. Vi bør da tage fat med fornyet Kraft, og jeg har ikke det mindste imod atter at stille mig paa Princippernes Standpunkt, hvis vel at mærke andre ere villige til at gøre det samme.

Det ærede Medlem fra Horsens (Wulff) sølte ingen Begejstring ved det, der var vedtaget her. Det er mig fuldstændig klart, at hvad som helst der bliver vedtaget her, som ikke gaar i Retning af forøgede Privilegier, forøgede Skatter paa de ubemidlede i Favør af enkelte Samsundsklasser, vilde ikke vække det ærede Medlems Begejstring. Men det maa vi for Resten finde os i, og jeg synes, at det ærede Medlem i Grunden har staaet forholdsvis ene her i Tinget med sin Opfattelse om Ordningen af Toldspørgsmaalet. Det ærede Medlem talte om, at vi fra vor Side kæmpede for svundne Idealer, medens man i 1797 gennemførte noget, der var i Overensstemmelse med Tidens Mand. Ja, mine Herrer, det ærede Medlem maa jo aldrig have læst denne Del af vort Lands Historie, ellers maatte han vide, at i 1797 var der Protektionisme over saa godt som hele Verden. Intelligente og oplyste Nationer havde rodet sig saaledes ind i Protektionismen, at vort lille Land, Danmark, kom til at staa som Fanebærer for de frie Tanker og den ny Tid. Det var os, der for Hundrede Aar siden gennemførte den mest frifindede Toldtarif, som paa den Tid fandtes i Europa. Kunde vi nu naa noget lignende, som det man den Gang gennemførte med resolut Handlekraft, vilde jeg lystneste det danske Folk, men jeg tror ikke, at vi saa fandt Støtte hos dem, der dele Anskuelser med det ærede Medlem fra Horsens. Det ærede Medlem mente, at den Toldkommission, der var bleven nedsat, ikke var sammensat efter Industriens Ønske. Ja, Gud hjælpe os alle sammen, hvis den Kommission, der skulde ordne Toldloven i Danmark, skulde nedsættes efter den toldbeskyttede Industris Ønsker. Jeg tror, at det Resultat, der i saa Tilfælde kom til at foreligge, vilde blive af den Art, at Vælgerne vilde tørse sig. Vi have her nede, som jeg sagde før, behandlet Spørgsmaalet som en Samsundssag og søgt,